

Aanbevelingen kabinetsbeleid - de Rechtspraak

Dit document bevat de alternatieve tekst van het origineel. Dit document is bedoeld voor mensen met een visuele beperking, zoals slechtzienden en blinden.

Brief aan mevrouw drs. E.I. Schippers, informateur
Postbus 20018
2500 EA DEN HAAG

Datum: 4 april 2017
E-mail: voorlichting@rechtspraak.nl

Inhoud van brief

Geachte mevrouw Schippers,

Aan u is de eervolle opdracht gegeven te onderzoeken of het mogelijk is een stabiel kabinet te vormen. Op het nieuwe kabinet zal na zijn aantreden de verantwoordelijkheid rusten de toekomst van ons land vorm te geven. De samenleving ondergaat aanzienlijke veranderingen als gevolg van snel elkaar opvolgende technologische ontwikkelingen, dreiging van terrorisme en het groter wordende zelforganiserend vermogen van burgers. Kan onze democratische rechtsstaat gelijke tred houden met deze ontwikkelingen? De Raad voor de rechtspraak (hierna: 'de Raad') doet het kabinet daartoe graag enkele aanbevelingen.

Van belang is dat een blijvende dialoog wordt gevoerd tussen de drie staatsmachten over de bedreigingen van de rechtsstaat, de spreiding der machten en het vinden van een evenwicht om samen te handelen in het perspectief van een gemeenschappelijk belang: een sterke rechtsstaat voor een dynamische samenleving.

Blijvende innovatie in rechtspraak is noodzakelijk

Om goede rechtspraak te kunnen leveren, is het nodig dat rechtspraak digitaal toegankelijk is en dat rechters in hun uitspraken maximaal maatschappelijk effectief zijn. De Rechtspraak moet over voldoende financiële middelen kunnen beschikken om haar belangrijke taak in de samenleving te vervullen. Rechtspraak eenvoudiger en slagvaardiger maken is op belangrijke onderdelen alleen mogelijk met innovatieve wetgeving.

Innovatie door eenvoudige, effectieve procedures

De rechter behandelt complexe geschillen van grote bedrijven, maar vooral ook heel veel geschillen van gewone mensen. Deze vaak eenvoudige geschillen drukken zwaar op mensen en hun omgeving en verstoren hun leven. De huidige juridische procedures zijn te complex en drijven partijen te veel uit elkaar om een snelle, begrijpelijke en effectieve oplossing van de geschillen mogelijk te maken. De gevolgen voor mensen, gezinnen en buurten kunnen zeer ingrijpend zijn, zoals bijvoorbeeld blijkt bij (v)chtscheidingen. Maatschappelijk effectieve rechtspraak vereist innovatieve wetgeving die ruimte biedt

aan de rechter om te experimenteren met eenvoudige procedures die partijen bij elkaar brengen en juist niet conflicten op de spits drijven. Een experimenteerbepaling in het wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering is hiervoor noodzakelijk.

Blijvende digitale innovatie

Rechtspraak draait om de uitwisseling van informatie en heeft daardoor veel mogelijkheden voor digitalisering en (proces)vernieuwingen. Deze vernieuwingen vergroten de toegang tot de rechter en het recht in het algemeen. De Rechtspraak heeft geleerd – ook door te kijken naar vergelijkbare processen in andere maatschappelijke organisaties – dat er blijvend moet worden geïnvesteerd in digitale innovatie om beter te kunnen rechtspreken, de dienstverlening aan rechtzoekenden te verbeteren en in te kunnen blijven spelen op wat in de samenleving normaal wordt gevonden. Blijvend innoveren zorgt voor vereenvoudiging, versnelling en digitalisering van procedures, stelt de rechter beter in staat de noodzakelijke regie te voeren en levert de maatschappij aanzienlijke baten op. Ook in de strafrechtketen is blijvende digitale innovatie van belang; zie het rapport van Commissie Van den Emster dat hierover onlangs is uitgebracht. Een experimenteerbepaling in het wetboek van strafvordering moet dit mogelijk maken. Via het programma Kwaliteit en Innovatie is een begin gemaakt met de digitale innovatie in de Rechtspraak. Deze innovatie moet met kracht worden voortgezet en breder worden ingezet: advocatuur, deurwaarders, overheidsorganisaties zoals IND, gemeenten en uitvoeringsorganen van de sociale zekerheid moeten daarin meegaan en gezamenlijk effectieve geschiloplossing realiseren. Het gaat daarmee om een transformatie van de gehele juridische sector.

Benodigde financiën voor innovatie in de Rechtspraak

Om genoemde innovaties op het terrein van maatschappelijke effectieve rechtspraak binnen de Rechtspraak te kunnen realiseren is naast wetgeving in de komende kabinetsperiode extra geld nodig, oplopend naar € 50 mln. per jaar in 2022, en € 50 mln. jaarlijks voor digitale innovatie (totaal € 100 mln. voor genoemde innovaties). De Raad heeft de harde les geleerd dat digitale innovatie veel dieper ingrijpt in de eigen organisatie en in die van anderen dan aanvankelijk gedacht. In de eerste jaren is de gevraagde investering nodig om deze vertraging in de efficiencyverhoging op te vangen.

Rechtspraak draagt bij aan een florerende economie

De juridische infrastructuur is van grote waarde voor de Nederlandse economie. Bedrijven floreren in landen waar rechtszekerheid bestaat en zij kunnen opkomen voor hun rechten. De Raad pleit ervoor dat het kabinet deze infrastructuur plaatst in een breder – ook economisch – domein. De oprichting van een rechtbank voor internationale handelsgeschillen, de Netherlands Commercial Court, waarvoor het wetsvoorstel bij de Raad van State ligt, is een praktisch voorbeeld.

Ten slotte is het van belang dat, na de afgelopen onrustige jaren, in de komende periode geen institutionele veranderingen worden voorgesteld voor de hoogste bestuursrechtspraak.

De Raad vertrouwt erop dat u het belang van goede rechtspraak en een solide rechtsstaat juist in deze tijd op waarde weet te schatten en het bovenstaande zult betrekken bij uw werkzaamheden. Uiteraard ben ik bereid u een en ander toe te lichten.

Hoogachtend,

mr. F.C. Bakker, voorzitter Raad voor de rechtspraak